

Angeli nunc ministrando. tandem in patria conlectando. mala etiam propter nos in bonum vertuntur. magnū beneficiū quod generale; influentiam nobis et alijs propter nos irradiat. quā secundum Gregorium si ad instans subtraheret: in nihilum omnia fluerent. Quinta quod noster redemptor est. Quintum enim nobis bonū in hoc contulit. qui eram in captivitate diaboli. morti eterne addicti. pro carētes redemptor. quos pro filium suum unigenitum dilectissimum sibi pro eius vitam perfectissimam. pro morte crucemque redemit. Quirō. viij. Proprio filio suo non properat. sed pro nobis omnibus tradidit illum. Et quod quis omnia dei beneficia sint innumereabilia multitudinis. et inestimabilia magnitudinis. crebro pro oculis cordis tenenda velut scintille divine caritatis ad nos calefaciendū apta. Ea tamen que moriendo pertulit tanquam in gens ignis debent nos maxime mouere ad deum diligendū. Sexta. quod sua presentiam verissime quotidie in eucharistie sacramento cum immolatur porrigit patris nos exaudire amplius quam si oculis viderem directē corporeis. Beati inquit qui non viderunt et crediderunt. ait enim de hoc. Ego vobiscum sum usque ad consummationem seculi. math. vltio. Sep

tim o quod promittit se diligentibus primum inexcogitabile. Quia Iohanna. xiiij. Si quis diligit me. sermonem meum seruabit. et pater meus diliget eum. et ad eum veniemus. et mansionem apud eum faciemus. quod est in patria perfectissime.

Capitulum. vi.

Quanto hic mandatur a nobis seruitus deo exhibenda a nostro corpore. hoc enim Christus ostendit cum dixit math. iij. Dominum deum tuum adorabimus et illi soli seruimus. Vbi primo videndum de ratione seruitutis corporalis quae deo tenemur. et quot sint quibus corpore aliter deo seruire debemus. Secundo cur illa facere debemus. et quando. Tertio qui contra hoc faciunt. Quarto ad primum notandum quod secundum Ieremiam in primo mandato precipitur latría. id est seruitus ad deum seu reuerentia et honor deo soli exhibenda. Et hoc fit corde per fidei. spiritum. et caritatem. Sed corpore fit sicut in precedenti capitulo dictum est. Rebus vero alijs pro plura alia. Et de tali dicit. the. 2. 2. q. lxxv. quod ad deum duplex est. vna interior in vera mentis deuotione. Alia exterior in corporis exhibitione. que fit alicui tanquam supremo omnium domino. et talis cultus est soli deo debitus. quod

deus est sum? nō dñs. rex ⁊ p̄
 ratione creacionis. vnde in re
 cogmōem nostre s̄biectōis
 ad talem dñm ei obseq̄a exhibē
 bere tenemur corporalia. Sicut
 a serui dñis tēporalib⁹ corpora
 liter seruiūt. ⁊ etiā reuerentia;
 eis faciūt corpalem. Et hoc tan
 git malach. i. si ego p̄r vester
 vbi honoz meus patris enim
 est p̄ducere ⁊ gubernare. vñ
 ap̄lus Rō. xij. Exhibeatis cor
 pora vestra hostiā sanctam. vi
 uētem. deo placētē. racōnabi
 le obsequiū v̄r̄m. **¶** Exhibet
 aut̄ reuerētia ⁊ honoz ac serui
 tus deo n̄ro a corpe multiplici
 ter p̄ gestus. Quidam sūt cō
 munes Alij quibusdā speāles
 Cōmunes sūt inclinatio capi
 tis. oracō. vel laus dei v̄olis. pec
 toris tūnsio p̄ manū. doz si ichi
 nacō. genuflexio. ābulatio ad
 loca sc̄a. totū carnis maceracō
 p̄ ieiuniū eccl̄ie. ⁊ totū corpo
 ris prostracō. vel manuum ad
 modū crucis extēnsio. fletus et
 gemitus ac h̄is similia q̄ deo
 reuerentur exhiberi p̄nt in re
 cogmōnem v̄niuersalis sui dōi
 ni. Sed nōndū q̄ taliū gestu
 um quidā sūt omniūter i eccl̄ia
 vel in publico. ⁊ talib⁹ reuere
 ri debem⁹ in publico. Quia de
 hoc math. v. d̄z. sic luceat lux
 v̄ra corā hoib⁹ ut videant opa
 v̄ra bona. ⁊ gloificent patrem

vestrū quā in celis. ē. Alia vero
 licet sint signa hūilitatis ⁊ dei
 obsequia. tamē si nō solēt fieri
 a multis deuotis i publico. dñt
 fieri solū in secreto. ut sunt. v̄ia.
 ad modū crucis expānsio. mag
 na pectoris tūnsio. Et de h̄is
 d̄z math. vi. Tu autē cū oraue
 ris int̄ in cubiculū ac nā sc̄s;
 glō. sup̄ illud math. xvij. hoc
 genus demonioꝝ non eicitur
 nisi in ieiunio ⁊ oracōe. oratio
 ibi capitur p̄ talibus gestib⁹
 quibus deo seruiamus. ⁊ eis me
 diātibus cōtinue oramus. Alij
 gestus corporis sūt quibusdā
 deuotis speāles. ut crimiū absci
 sio. oculoꝝ ad celū leuacō. au
 riu ad dei verba vel laudes at
 tencō. nariū i hospitālib⁹ corā
 infirmis fetidis afflictio. oim
 sex operū misericordie exhibitō
 Quia qd̄ minimo fecistis mihi
 fecistis. math. xxv. ligue per
 abstinentiā aliquoꝝ delectabi
 liū licitoꝝ crutiatio. v̄stiu du
 rarum induccio quibus tact⁹
 affligitur. Et p̄ castitatem cō
 iugalem. vidualē ac virgineā
 corporis sui immolacio. Talia
 enim corporis obsequia deo ex
 hibere debem⁹. **¶** S; diceres.
 possum⁹ ne talib⁹ sc̄s venerai
 Rñsio q̄ sic saltem quo ad ali
 qua aliter tñ q̄ deū v̄neāmur.
 talia enī debem⁹ deo exhibere
 in recogmōe. v̄lis sui dōini

et talis honor isto modo nullatenus
 exhibetur est sanctis. sed eosdem
 gestus aliquos saltem exhibere
 possumus sanctis tanquam dei
 amicis quorum respectu sumus in
 feriores qui sunt domini nostri. sed
 non principales potest nos iu-
 uare. **U**bi nondum quod venerari
 seu adorare possumus aliqua tri-
 pliciter. latría. dulía. et ypdulía
 ut declarat thomas in iii. di. ix.
 et communiter doctores ibidem.
Latría idem est quod seruitus deo
 exhibita. et potest fieri vel potuit
 licite hijs vicis trinitati persona-
 rum dominarum. tribus angelis quos
 abraham vidit. colūbe super cri-
 stum apparere. uici paterne. scri-
 pture sacre uerbis in quantum a
 deo processerunt. humanitati cristi
 deo uicte. cruci christi. ymagini
 christi. sacramento eucharistie. vesti-
 metis. clauis. et lancee christi. **D**ulía
 uero seruitus est exhibita creatu-
 re et ueneratio qua honorare pos-
 sumus hęc. uicis angelum. animam
 beatam. ymaginem utriusque. **C**or-
 pus alicuius sancti canonisati presertim
 et publice pulueres eius de; of-
 ficialos. vestes. ungues. et simi-
 lia otrectata a sanctis canonisatis
 presertim. **E**t materia de qua potest percipi
 quod fuit in corpore alicuius talis
 sancti. **S**ed ypdulía idem est maior du-
 lia. quam venerari possumus christi cru-
 cem. mariam uirginem. et sex sa-
 cramenta alia ab eucharistia hęc

henricus de gadauo in quodlibet. et
 bernardus claromontensis ibidem.
Sed queritur posset ne aliquis
 licite aliquem defunctum quem
 probabiliter crederet esse in celo
 venerari et inuocare. **R**e. hostienus. et
 iohannes andree in nouellis. de re-
 liquijs et eorum ueneratio. c. **C**um
 ex eo. **R**eliquie oino de nouo in-
 uente non debent uenerari sine li-
 cencia summi pontificis. sic quod publi-
 ce et per uisum ecclesiam uenerentur.
Tamen si antiqua reliquie nouit in-
 ueniretur licet eas uenerari secre-
 te tamen licet deuo commem ad talem
 de quo queritur habere et eum
 in occulto precari. **I**dem ibidem ca-
 pitulo audiuimus. **R**efert tamen ho-
 stienus. **E**x tolerantia ratione ecclesie
 magnificum karolum in sola capel-
 la augsgram et non in alijs ecclesijs
 uenerari. hęc de iohanne andree. **I**dem
 per; de quibusdam sanctis presertim
 ordis fratrum predicatorum ut de
 fratre mercurio et de fratre am-
 brogio quod in quibusdam ciuitati-
 bus ytalie de papa licentia festi-
 uantur licet non sint canonisati uis-
 ter per ecclesiam. **S**ed queres. quod ge-
 stus sunt meliores per deuo commem
 re. **R**e. hęc in hibernia quod genuflectio
 manuū aliqualis presertim a oculo
 rum in celum leuatio uidetur corpore
 cor et se hęc sursum eleuare occasio-
 nalis plus quam alia. uic tamen hęc.
 quod non aliter ergo eligat quodque
 sibi accomodum. **Q**uo ad. **h**

Primum**Preceptum**

Cur ista deo debemus a corpore exhibere quod honorum nostrorum non indiget. Ratio ideo prior sic de honoratur quam honor non bis facit utile. Secundo ut primus edificetur per hoc. Tercio ut per talia exteriora ad intra de uocone caleam. Retinet enim animus minus ad mala perfluat. Quod si sensibilia plus mouent de corpore vero sunt spirituales rationes. Nam quod deus corpus non sicut creauit. rexit. assumpsit. redemit. ac glorificabit. dignum est ut ei obsequia prebetur a quo talia sunt et erunt. Sed quis quando tenent ad corporalia obsequia deo exhibenda. *scilicet secundum Scotum in. iij. di. xxvij. quod die dominico et magnis festiuitatibus pedibus ire debet ad ecclesiam audire missam totam propter preceptum. et reuerenter inclinare ad eleuacionem corporis christi. primo hoc tenetur sacerdos docere populum ut legitur extra. li. iij. de cele. miss. c. Sane. Similiter quando portatur corpus christi per ciuitatem. Et quando quis vadit pro loco ubi fitur atur debet reuereri tantum dominum. Cautem tamen scotus de hac materia sic ubi super dicit. Quando homo tenetur deum diligere gratuite ex precepto forte determinauit illud preceptum diuinum. Sabbata sancta. et maneat unusquisque apud se recolligendo se et*

Capitulum**Septimum**

ascendendo ad deum suum. Et ecclesia specificauit quantum ad missas; audienda de oleo. di. i. missas. hinc ille di. xxvij. **¶** Quo ad. iij. non e du quod cum tale cultum dei faciunt primo male eucharistiam fumentes. Secundo loca sancta destruentes. Tercio coram eucharistia et reliquijs sanctorum ac cruce irreuerenter se habentes. Quis enim dominus sustinet; a rustico ut luto suis pedibus irreuerenter ante eius mensam ambulet; Siles excessus potestatem sancti gestus super allegatos. **¶** Capitulum. vij. **¶** Vinto mandatur nobis huius diuina deo exhibenda per opera exteriora tripliciter. sacrificijs. oblationibus. et decimatione. Sacrificia ut dicit thomas. 2. 2. q. lxxxvi. proprie dicuntur quando circa res deo oblatas aliquid fit. sicut quod animalia occidantur a sacerdote. et pro eis benedicitur hodie. unde sacrificium dicitur. quod aliquis sacrum eo facit. oblatio vero est deo oblatum et si nihil circa ipsum fiat. **¶** Sequitur tenemur ne hodie sacrificia proprie offerre. *scilicet* quod sic. ubi nondum sancti eundem quod lex naturalis dicit deo sacrificium offerendum. uicque quod homo sensibilibus rebus utatur offerens eas deo in signum debite subiectionis et honoris secundum similitudinem eorum que hodie in quibusdam